

ผลของโปรแกรมส่งเสริมการค้ารับบทบาทมารดา ของมารดาวัยรุ่นครรภ์แรก

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (สาธารณสุขศาสตร์)
สาขาวิชาเอกการพยาบาลสาธารณสุข
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล

พ.ศ. 2556

Copyright by Mahidol University

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหิดล

ผลของโปรแกรมส่งเสริมการดำรงบทบาทมารดา ของมารดาวัยรุ่นครั้งแรก

EFFECTS OF MATERNAL ROLE ATTAINMENT PROMOTION PROGRAM FOR PRIMIPAROUS TEEN MOTHERS

กนกทอง จาคูรงค์โชค 5236300 PHPH/M

วท.ม. (สาธารณสุขศาสตร์) สาขาวิชาเอกการพยาบาลสาธารณสุข

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์: ปัญญรัตน์ ลาภวงศ์วัฒนา, Ph.D. (NURSING),

ปาหนัน พิษยภิญโญ, Ph.D. (NURSING)

บทคัดย่อ

การตั้งครรถ์วัยรุ่นมีผลกระทบต่อบทบาทการเป็นมารดาและการเลี้ยงดูบุตร การส่งเสริมการดำรงบทบาทมารดาเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยให้มารดาวัยรุ่นครั้งแรกสามารถปรับบทบาทการเป็นมารดาได้สำเร็จ การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประสิทธิผลของโปรแกรมส่งเสริมการดำรงบทบาทมารดาของมารดาวัยรุ่นครั้งแรก กลุ่มตัวอย่างคือมารดาวัยรุ่นครั้งแรกอายุ 15-19 ปี เลือกโดยวิธีเฉพาะเจาะจงจากแผนกสูติรีเวชกรรมโรงพยาบาลบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 30 คน กลุ่มเปรียบเทียบ 30 คน โดยผู้วิจัยให้การพยาบาลตามปกติร่วมกับการส่งเสริมความภาคภูมิใจ การสร้างสัมพันธภาพระหว่างมารดาและทารก เรียนรู้การเลี้ยงดูทารก สร้างความพึงพอใจในการทำบทบาท วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน Independent t-test, Repeated measures ANOVA วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การแจกแจงค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษาพบว่า หลังการทดลองมารดาวัยรุ่นครั้งแรกกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยการดำรงบทบาทมารดาโดยรวมระดับมากร้อยละ 90.0 มีความภาคภูมิใจในการเป็นมารดา การมีสัมพันธภาพกับบุตร สมรรถนะในการดำรงบทบาทมารดาและความพึงพอใจในการทำบทบาทมารดาสูงกว่าก่อนการทดลองและสูงกว่ากลุ่มเปรียบเทียบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) ในระยะติดตามผลคะแนนเฉลี่ยการดำรงบทบาทมารดาโดยรวมระดับมากร้อยละ 96.7 มีความภาคภูมิใจในการเป็นมารดา การมีสัมพันธภาพกับบุตร สมรรถนะในการดำรงบทบาทมารดาสูงกว่าก่อนการทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) ส่วนความพึงพอใจในการเป็นมารดาในระยะติดตามผลของทั้ง 2 กลุ่มไม่แตกต่างกัน ผลการวิจัยนี้มีข้อเสนอแนะว่าการจัดโปรแกรมส่งเสริมการดำรงบทบาทมารดาควรส่งเสริมให้มารดาวัยรุ่นมีสัมพันธภาพกับบุตร เกิดความภาคภูมิใจในการเป็นมารดาตั้งแต่ระยะตั้งครรถ์ และในระยะหลังคลอดส่งเสริมสมรรถนะในการดำรงบทบาทมารดาและความพึงพอใจในการเป็นมารดา เพื่อให้มารดาวัยรุ่นสามารถดำรงบทบาทมารดาได้อย่างต่อเนื่อง

คำสำคัญ: การดำรงบทบาทมารดา / ครรภ์แรก / มารดาวัยรุ่น

EFFECTS OF MATERNAL ROLE ATTAINMENT PROMOTION PROGRAM FOR PRIMIPAROUS TEEN MOTHERS

KANOKTONG JATURONGKACHOK 5236300 PHPH/M

M.Sc. (PUBLIC HEALTH) MAJOR IN PUBLIC HEALTH NURSING

THESIS ADVISORY COMMITTEE: PUNYARAT LAPVONGWATANA,
Ph.D. (NURSING), PANAN PICHAYAPINYO, Ph.D. (NURSING)**ABSTRACT**

Teenage pregnancy affects the mothering role and infant care. So promoting maternal role attainment is needed for their adaptation phase. This study aimed to examine the effects of the maternal role attainment promotion program for primiparous teen mothers aged 15-19 years. The samples were included by purposive sampling from the Obstetrical Department, Banpong Hospital Rajchaburi. They were divided into an experimental group with 30 subjects and 30 subjects in the comparison group. The program consisted of the usual nursing care and promoting maternal role self-esteem, mother-infant attachment, competency in maternal role attainment and maternal role satisfaction. Data were analyzed by percentage, mean, standard deviation, independent t-test and repeated measures ANOVA.

The study revealed that, after the experiment, the experiment group had mean scores of maternal role attainment at 90.0. Maternal role self-esteem, mother-infant attachment, competency in maternal role attainment and maternal role satisfaction after the experiment were significantly higher than before and those in the comparison group. ($p < .05$). In the follow-up period, the mean scores of maternal role attainment was 96.7, with maternal role self-esteem, mother-infant attachment, competency in maternal role attainment significantly higher than the comparison group ($p < .05$). There was no significant difference in maternal role satisfaction between the two groups in the follow-up period. The results of this study assisted to facilitate the maternal role attainment promotion program. Further study is needed about mother-infant attachment and maternal role self-esteem in pregnancy, towards competency in the maternal role and maternal role satisfaction. It should be extended to follow their maternal role attainment.

**KEY WORDS: MATERNAL ROLE ATTAINMENT / PRIMIPAROUS /
TEEN MOTHERS**

195 pages